

METEOROLOGICKÉ ZPRÁVY

METEOROLOGICAL BULLETIN

ROČNÍK 63 – 2010

VOLUME 63 – 2010

Číslo 4

Number 4

PŘEHLED OBSAHU

CONTENTS IN BRIEF

HLAVNÍ ČLÁNKY – MAIN PAPERS

Martin Stříž, Český hydrometeorologický ústav, Pobočka Ostrava, K Myslivně 2182/3, 708
00 Ostrava-Poruba, striz@chmi.cz

Jiří Nekovář, Český hydrometeorologický ústav, Na Šabatce 2050/17, 143 06 Praha 4-
Komořany, jiri.nekovar@chmi.cz

PROSTOROVÁ A ČASOVÁ ANALÝZA PRVNÍCH KVĚTŮ A PRVNÍCH LISTŮ SMRKU OBECNÉHO (1961–1990 A 1991–2009)

FIRST FLOWERS AND FIRST LEAVES SPACE ANALYSIS BY COMMON SPRUCE FOR 1961–1990 AND 1991–2009 PERIODS.

Abstrakt:

Příspěvek podává analýzu časového vývoje dvou vybraných fenologických fází smrku obecného (*Picea excelsa*, Norway Spruce) od roku 1961 do roku 2009. Toto téměř padesátiletí je rozděleno do dvou období, jednak 1961–1990 a pak 1991–2009. Dané dělení má částečně praktické důvody, neboť od roku 1991 byla předcházející síť všeobecné fenologie rozdělena na tři podsítě, přičemž právě síť fenologie lesních rostlin počala svá pozorování k tomuto roku. Druhým důvodem byl ohled na současnou klimatickou změnu, jejíž nástup se datuje podle řady autorů přibližně od roku 1986 až 1988. Autoři hodnotí tendence a trendy dat nástupu fenofází prvních květů (užita zkratka PK) a prvních listů (PL). Třetím důvodem je užití období 1961–1990, považovaného za „normál“ k porovnání s nejnovějšími daty. Prostorová analýza je podána v přehledných GIS mapách.

Abstract:

This contribution gives time development analysis of two selected phenology phases of common spruce (*Picea excelsa*) for the period from 1961 to the year 2009. This period is divided into two sub-periods 1961–1990 and 1991–2009. This decision has three reasons: a) From 1991 sub-network of wild plants (after former from 1923 proceeding general phenology network) has come into existence, b) Actual climate change according to a lot of references has dated from 1986, resp. 1988, c) The period 1961–1990 is accepted according to WMO recommendation like NORMAL and so it serves for our comparison with the newest data. Common spruce phase space analysis is given in GIS maps. Same colours being used in all maps for same phase onset day of year

facilitate the space orientation in shift difference of both Common spruce selected phases between normal period and the period 1991– 009.

KLÍČOVÁ SLOVA: první květy – první listy – fenologie – GIS mapování
KEY WORDS: first flowers – first leaves – phenology – GIS mapping

Pavel Tremel. Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.Masaryka, v.v.i., Podbabská 30, 160 00
Praha 6, pavel_tremel@vuv.cz

EXTRÉMY V TEPLITĚ VZDUCHU A VODY – OBDOBÍ VÝSKYTU A JEJICH TYPIZACE VZHLEDEM K NEJVĚTŠÍMU VZESTUPU A POKLESU TEPLoty

EXTREMES IN AIR AND WATER TEMPERATURES – PERIODS OF THE OCCURRENCE AND THEIR TYPING IN VIEW OF THE HIGHEST TEMPERATURE INCREASE AND DECREASE.

Abstrakt:

V příspěvku je hodnoceno období výskytu nejvyšší a nejnižší průměrné denní teploty vzduchu a denní teploty vody v roce. Metodou součtových řad je poté vymezeno období největšího vzestupu a největšího poklesu teploty vzduchu a teploty vody v roce. Takto vymezená období jsou následně analyzována. Na základě polohy období největšího vzestupu (resp. období největšího poklesu) teploty vůči nejnižší a nejvyšší denní teplotě v roce, jsou pak teplotní extrémů typizovány.

Abstract:

. The period of the occurrence of the highest and the lowest average daily air and water temperatures within a year is assessed in the contribution. The period of the highest increase and decrease in air and water temperatures within a year is determined by means of a sum consecution method after that. The defined periods are analyzed afterwards. Temperature extremes are then typified on the basis of the position of the period of the highest increase (or the highest decreases) of temperature against the lowest and the highest daily temperature within a year.

KLÍČOVÁ SLOVA: nejvyšší průměrná denní teplota – nejnižší průměrná denní teplota - růst teploty – pokles teploty – období největšího vzestupu teploty – období největšího poklesu teploty – metoda součtových řad
KEY WORDS: the highest average daily temperature – the lowest average daily temperature – temperature increase – temperature decrease – period of the highest temperature increase – period of the highest temperature decrease – sum consecution method

Josef Štekl, Ústav fyziky atmosféry AV ČR v. v. i., Boční II/1401, 141 31 Praha 4,
ste@ufa.cas.cz
Jaroslav Jež, Ústav fyziky atmosféry AV ČR v. v. i., Boční II/1401, 141 31 Praha 4,
jez@ufacas.cz

POKUS O REKONSTRUKCI TEPLOTNÍCH POMĚRŮ BĚHEM STALINGRADSKÉ OPERACE (LISTOPAD 1942 – LEDEN 1943)

AN ATTEMPT ON RECONSTRUCTION OF TEMPERATURE CONDITIONS DURING THE STALINGRAD OPERATION (NOVEMBER 1942-JANUARY 1943).

Abstrakt:

Hledá se odpověď na otázku, jaký vliv mohly mít teplotní poměry na průběh stalingradské operace v zimním období 1942-1943. S využitím gridových hodnot a grafických analýz přízemního tlakového pole z období 1942-1943 a 1954-2008 a hodnot denních minimálních teplot vzduchu 1954-2008 ze stanice Stalingrad, po roce 1961 ze stanice Volgograd, byl proveden odhad časového průběhu denních minimálních teplot v době stalingradské operace (11/1942-1/1943). Autoři vycházeli z předpokladu, že při geometricky podobných polích přízemního tlaku se vyskytují k sobě blízké hodnoty minimálních teplot. Podobnost polí se určovala metodou korelací a nejmenších vzdáleností.

Abstract:

An answer to the question how temperature conditions could influenced the course of the Stalingrad operation in the winter period 1942-1943 is searched in the paper. An estimate of the time course of daily minimum air temperatures during the Stalingrad operation (11/1942 – 1/1943) was carried out using grid values and graphical analyses of the surface pressure field from the periods 1942-1943 and 1954-2008 and values of daily minimum air temperatures in 1954-2008 from the Stalingrad station, after the year 1961 from the Volgograd station. The authors worked on the assumption that in case of geometrically similar fields of the surface pressure also values of minimum air temperatures close to each other can be found. Similarity of the fields was determined by a method of correlations and the smallest distances.

KLÍČOVÁ SLOVA: teplota minimální – metody rozpoznávání obrazců – synoptická klimatologie – stalingradská operace – Volgograd

KEY WORDS: minimum air temperature – methods for figures identification – synoptic climatology – Stalingrad operation – Volgograd

INFORMACE – INFORMATION

Racko, S.: Seminár pre učiteľov v Starej Lesnej.

Černý, P. – Techlovský, B.: 50 let polárních výzkumů v Českém hydrometeorologickém ústavu.

Dvořák, P. – Techlovský, B.: Kurz AMF pro letecké meteorology.

Nekovář, J.: Koference biometeorologie Německé meteorologické společnosti.

RECENZE – REVIEW

Kolomý, R.: Dějiny fyziky.

Hůnová, I.: World Atlas of Atmospheric Pollution (Světový atlas znečištění atmosféry).